



# TARUPETTAI

KARULA RAHVUSPARGI INFOLEHT nr. 13

talv 2002



Kuhu see tee viib? Künka taha? Võsa vahele? Karjamaale? Euroopa Liitu? Või viib uude aastasse? Künkad on meil alles ja nendega võime uhkustada üle ilma, teist sellist maastikku ei ole. Võsa veel jätkub, kuigi oleme seda usinasti hävitanud. Karjamaadel on loomi vähe aga loodame Eurooliitu selles osas abistama.

Uus aasta - see tuleb niikuinii.

Kuhu see tee viib?

Kas ongi sel tähtsust, peaasi, et tee on hea minna ja viib sinna, kus mõnus olla.



## Karula Rahvuspargi keskus avatakse avalik internetipunkt

Koos 2003 aasta saabumisega avatakse Karula Rahvuspargi keskuse näitusruumis ka avalik internetipunkt, kus kohalikud elanikud ja külastajad saavad tasuta internetti kasutada. Internetipunkt on avatud talvel tööpäeviti 9-17 suvel ka nädalavahetustel. Internetipunkti avamist toetab rahaliselt Euroopa Liidu LIFE programm.

Rene Freiberg  
LIFE projektijuht

# Lihaveiste kasvatamine sobib kuppelmaastikule

Karula vallas asuva Mooratsi talu peremees Jaan ja perenaine Viive Visnapuu alustasid neli aastat tagasi herefordide pidamist.

“Ise poleks me sellele tulnud. Keskmine poeg Kalmer, kellele need veised väga meeldivad, tahtis, et hakkaksime pidama,” lausus 63aastane Viive Visnapuu, kes on majandi ajal 30 aastat farmitöölise olnud ja nüüd pensionil.

Aasta-aastalt on kari suurenenud. “Esimesel aastal poegisid kõik neli ja töid neli vasikat, neist kaks lehmvasikat. On olnud aastaid, kus kuuest vasikast vaid üks oli lehmvasikas,” rääkis Viive Visnapuu, kes karja suurendamise mõttes oleks parema meelega oodanud pullikeste asemel karjatäiendust.

Kaks pulli on ka müüdud. Veidi vanem kui aastane pull kaalus 600 kilo, müüdi Valga lihatööstusele. Kuna liha väljatulek oli hea, saadi head hinda.

“Lihatööstusest öeldi, et kui nad saaksid igal nädalal pidevalt lihaveise, saaks lihaletti teha ja rohkemgi maksta,” rääkis Viive Visnapuu ja lisas, et ühe kolmekuuse pullikese liha proovisid oma perega ära. Liha oli peenekiuline ja väga maitsev.

Lihaveiste kasvatamist ei pea Jaan ja Viive Visnapuu üle jõu käivaks. “Herefordid on vanainimeste loomad. Mugavad, mõnusalt laisad ja pikaldase toimega - karjaloomad - kus üks, seal on ka teised. Külma nad ei kard,“ jutustab Viive Visnapuu.

Õhtuks tulevad siiski lauta. Neid pole vaja sinna ajada, neil endil tee selge. Päeval on loomad ka talvel õues ja magavad paljaskraabitud maa peal. Loomade jaoks on ehitatud varjualused, seal asuvad söödasõimed. Kui tekib huvi, käivad nosimas. Kuna kaevus on vett vähe, tehakse tiiki auk ja kantakse vesi kaldalolevasse jooainõusse.

Perenaine räägib, et jahu neile pole vaja anda. Nuupullidele küll pakuvad, kuid loomad eriti ei hooli. Põhiline talvine toit on rullipakitud hein. Suvel söövad herefordid koplust. Kui koplis rohtu enam pole, minnakse karjamaale, loomad “austavad” elektrikarjust. Mõnikord on juhtunud ka nii, et metsloomad on elektrikarju se maha jooksnud ja herefordid välja pääsenud.

“Ei ole hullu, kapsad ja porgandid eraaedades jäta neid külmaks ning neid nad ei puutu. On juhtunud, et herefordid liikusid peenarde vahelt läbi hanereas ega napsanud midagi,” räägib oma loomadest Viive Visnapuu.

Üks puhtatõuline pull on kolmeks kuuks viidud Pärnumaale, sealne lihavesepidaja viis pulli oma loomade juurde. Visnapuudele on suureks abiks konsulent Reet Toi ja loomaarst Jaan Luht.

“Vasikad sünnivad õues. Herefordid piima ei anna, nad “joodavad” ise oma lapsed,” lausub perenaine

Visnapuudel on oma talus 18 hektarit põllumaad ja Viive vanematetalus veel 13 hektarit. Vanematekodu on kümme kilomeetrit eemal ja Karula Rahvusparki maa-



Herefordid on sõbralikud, perenaine Viive võib neile igas olukorras pai teha.

Heino Käose foto

alal. Kogu hein pannakse rullidesse ja see ongi herefordide talvine toit.

“Karula Rahvuspark on huvitatud herefordide kasvatamisest. Nad ostavad puhtatõulised veised ja annavad inimestele kasvatada. Seda võimalust võiksid küll paljud kasutada. Karula koplitel on neid hea pidada,” räägib Viive Visnapuu.

Nad olid hädas, et maa kippus võsastuma, ei jõudnud võsaniitjaga üle käia.

Perenaine ütleb, et nüüd pole enam maaga probleemi, herefordid on head võsaniitjad.

“Kui kevadel sulab mõni laik maad välja, söövad nad isegi kulu nii ära, et midagi ei jää järele. Ja siis on neil suud mustad, nii armsad mustad musid,” räägib oma loomadest perenaine ja rõhutab veel kord, et nende pidamine on Karula koplitel kasulik ettevõtmine. Visnapuud alustasid 4 loomaga ja nüüd on välja jõutud 23-pealise karjani.

Raha ei tule kohe tagasi, kuid loomade ostmiseks on mitmeid abi saamise võimalusi. Karula Rahvuspark annab loomi tasuta kasvatamiseks. Kevadel said Visnapuud veiseid juurde Ungarist. Rootsist ostetute eest maksis riik kolm neljandikku, ise tuli üle 5000 krooni juurde panna. Herefordid on kallid loomad, kuid tõenäoliselt hakkab nende liha veelgi rohkem hinda minema.

Taimi Käos,  
“Valgamaalane”

# 2002.a. maastikuhooldustööd Karula rahvuspargis

Taas on aeg teha kokkuvõtet aastajooksul kordasadetust.

Paljud maaomanikud ja –kasutajad puutusid käesoleval aastal kokku loodushoiutoetustega, mida korraldati ajavahemikus juuni- detsember.

Selle raames maksti toetust kokku 179833 krooni, millega hooldati ja taastati 197,4 ha pool-looduslikke kooslusi. Eelnimetatud pinnast 34,7 ha oli võsalõikused ehk niitude taastamised ja 162,7 ha olid niitude hooldamised ehk heina niitmine ja selle koristus. Uuel aastal on ette näha samasugust toetust. Tulenevalt sellest soovitaksin teha kõigil huvilistel plaane kevadeks ja tulla

aegsalt taotlusi esitama või siis oma plaanidest rääkima.

Lisaks niitudele niideti 29 ha rohumaad ja külvati heinaseemet 2001.a. tasandatud maa-aladele.

Käimas on lepingute sõlmimine niitude taastamiseks Life projekti raames, millega üritatakse ära hooldada umbes 30 ha võsastunud pinda. Kui keegi soovib teha ettepanekuid hooldamist vajavate alade suhtes, siis kõik pakkumised on teretulnud.

Henno Peegel  
maa- ja planeeringuspetsialist

## Karulas minki püüdmas

Mink ehk ameerika naarits koos kährikkoeraga on meil diplomaatide keeles *persona non grata* kuulutatud. Need kaks tegelast on Eesti looduskaitsejale juba pikemat aega peavalu valmistatanud.

Võõrliikidena on nad meie oludes väga hästi kohanevad ja oma olemasoluga tugevalt mõjutanud põliste kohalike liikide arvukust. Näiteks on mink täielikult välja tõrjunud oma sugulase euroopa naaritsa. Veidi suuremana, tugevama ja agressiivsemamana on ta hõivanud euroopa naaritsa elupaigad, on temale toidukonkurendiks ja kõige hullem on, et isamink paarub euroopa naaritsaga. Sellest ühendusest järglasi ei sünni, sest loode hukkub, aga jäävad sündimata ka euroopa naaritsa pojad. Seda viimast peetaksegi kõige määravaks teguriks, miks euroopa naaritsa arvukus Euroopas nii kiiresti langeb. Tõenäoliselt euroopa naaritsat päästa ei õnnestu ja ta jääb elama ainult loomaaedades ning väikestel eraldatud aladel.

Mõni aasta tagasi käivitati projekt, mille käigus püüti Hiiumaal enamus minke kinni ja asustati saar euroopa naaritsaga.

Karulas alustasime novembri algul samamoodi mingi püüdmist kui kunagi Hiiumaal, ent meie eesmärgid on natukese teised. Meil ei ole kavas siia taasasustada euroopa naaritsat, vaid luua tema looduslikuks taasasustamiseks paremad tingimused. Mine tea, äkki võime mõne aasta pärast tõdeda, et Karula mail on jälle “eurooplast” nähtud.

Praegu tegelevad mingipüügiga kohalikud jahimehed ja nagu iga uus asi, on alguses raske. Püüdmisel kasutame eluspüügipuure. Sellega hoiame ära teiste liikide asjatut hukkumist. Muidugi seda juhul, kui puure kontrollitakse regulaarselt ülepäeva.

Mõni päev tagasi läks Antsla jahimees Tuudo Hommik oma puure kontrollima ja märkas, et üks neist on kinni langenud. Lähemal kontrollimisel selgus, et puuri oli kass kinni jäänud. Seekord kassil vedas, et tegu ei olnud püünisraudadega.

Minki ehk ameerika naaritsat jahimeeste püünistesse juhtunud 5 korral. See on väike osa meie mingi popu-

latsioonist, aga kui seda püüki jätkata, ehk ole mõne aasta pärast ka tulemusi märgata. Kas või veelindude, kellede vaenlaseks minki peetakse, arvukuse tõusmise osas.

Mati Urbanik  
järelevalvetöötaja



Kohalikud jahimehed on tabanud järjekordse ameerika naaritsa ehk mingi.

# Pikassaare lugu



Esimesel hetkel hoovi astudes oli tunne küll mõnevõrra troostitu. Sisselangenud katuse ja osaliselt kõdunud palkidega rehielamu, ei ühtegi terve katusega kõrvalhoonet, enamusel ka osa seinapalke mädanenud ja varisenud kaev, milles veest jälgegi ei olnud, üldpildiga karjuvas vastuolus olev metsavahikordon ja kõrgevundamendiline laut, mis peale kõige muu veel ka ajalooliselt vales paigas – viiekümnendatel koha leidnud. Kuidas selle taastamisega hakkama saada ja kui palju sinna vaeva ja aega tuleb mätta, jäi esialgu mõistatuseks. Aga üks eesmärk pühendab abinõud ja kodu loomine ei peaagi kellelegi kerge ülesandena tunduma.

Põhilisteks plaanideks said rehielamu seinte taastamine ja uue kaevu tegemine. Kui ressursse jätkub, siis ka sauna taastamine ja kõigi ülejäänud hoonete vihmaja lumekindlaks tegemine, et vältida edasist lagunemist. Sauna restaureerimine sai planeeritud rahvusvahelise puuseppadelaagri abiga. See suurejooneline plaan jäigi aga plaaniks ja perenaine ise sai lõpuks katusele laaste lüüa. Näitlikust säästliku renoveerimise ettevõtmisest sai vaid kahvatu kogunemine, kus suuga suuri linnu üles ehitati.

Ehitusmeeskonna ja kalkulatsioonide kokkupanemine oli esimeseks mureks ametliku paberimajanduse korrastamise kõrval.

Sealt ka esimesed kogemused kohapealsete vallaametnikega suhtlemisel, mis olid igati meeldivad. Oli selge, et on suvi ja puhkuste aeg. Vähestel ametnikel, kes hetkel tööl, käed- jalad töid ja tegemisi täis. Õnneks olid ametnikud mõistvad ja pisuke paberimajanduse viivitus ei seganud taastamistöde algust. Maal siiski veel mäletatakse ka suusõnaliste kokkulepete tähendust ega tõstatatud probleemi veel ajamisjärgus olnud ehituslubade asjus. Oli ju öeldud, et lubatakse taastamisega algust teha ja nii jäigi.

Ilmselt vääritimõistmisest tulenenud ja kõlapinda leidnud arvamused muinsuskaitse- ja Euroopa Liidu pooltest toetustest ei ole kunagi päevakorral olnud, sest ainuke reaalne abi siinses elus on iseenese tugev töö ja vaeva nägemine. Oma käed ja pea on ainsad, millele saab ja peabki kindel olema.

Rahvuspargi poolt aidati nii nõu kui näpunäidetega. Juhatati kätte need külaelanikud ja toredad naabrid, kes kõnealuse talukohaga rohkem seotud olnud ja kes mäletavad neid ammuseid aegu, kui antud talu veel terves elujõus oli. Samuti Pikassaare talus sündinud vanahärra, kelle pildikastist hoonete originaalvälimust näha sai ja kelle kirjeldused tulevikus abiks on.

Kohaliku Maatohtri – Laine juures viimase säilinud reheahju pildid ja ülesjoonistused saavad andma tänapäevameistritele tüki nuputamist ja pusimist, kuid ilma selle teabeta ei oleks sääraste asjade taastamine kuigivõrd lihtne ülesanne.

Tänaseks võib tagantjärele tarkusena tõdeda ehitusbrigaadi möödalaskmisi. Tööd jäid venima, täpseks peetud kalkulatsioonid ei pidanud paika ja töödejuhataja selline funktsionaalsus sattus pidevalt küsimärgi alla. Kas tõesti on võimalik arvestada tööaja pikkust topelt lühemaks kui tegelik kulu või on tegemist mõne suurejoonelisema möödalaskmisega, kui ilmastik soodustab .... näiteks puhkamist. Siit ka teadmised tulevasteks ehitushooaegadeks – istu ise kukil nii palju kui võimalik, küsi täpseid iganädalasi kalkulatsioone ja kontrolli ja kontrolli...

Lähim naaber – riigimets andis sõbralikult teavet metsakasutuse kohta, ja rahvuspargi spetsialist Mati lubas kasutada temale kuuluval maatükil paiknevat savi-auku. Ka tuleb tänada talunik Jurit, kelle tarkustest, värskest piimast ja traktorist palju abi oli.

Tulevaks aastaks on seatud eesmärgiks rehielamu ja aida katuste vahetamine (ehitamine) ja majapidamises olevate küttekollete ülesehitamine. Kui on jõudu, siis ka muude pisiparanduste toimetamine. Kuidas saab aga praeguse laudaga, on veel esialgu lahtine. Kas hakata olemasolevat remontima või alustada uue ehitust sellele kohale, kus ajalooline vundamendijäänuk veel maa seest vastu vaatab.

Mõeldud on Pikassaare koduks, kui palju tema elamisväärseks ja hubaseks muutmisega veel aega läheb, on raske ennustada. Küllap seda näitab tulevik. Praegu on tarvis vaid tervist ja teotahet.

Piret Kuhlbars,  
Pikassaare talu omanik



# Haruldasi looma- ja linnuliike Karulas



Käesolevas lehenumbris tutvume lähemalt meie haruldasemate rähnidega. Eestis on 2.kategooria kaitse all valgeselg-kirjurähn ja kolmvarvarähn ning mõlemad liigid on ka Karulas esindatud. Sõna esindatud pole vist õige siinkohal tarvitada, sest võib jääda mulje, et neid kumbagi meil üks või kaks isendit ongi. Tegelikult on neid tunduvalt rohkem. Valgeselg-kirjurähnini loendati paar aastat tagasi 6 paari ja kolmvarvarähni 15 paari. Paistab, et nende arvukus on viimastel aastatel mõnevõrra tõusnud. Tegelikult on nende

mõlema liigi tegelikku arvukust küllalt raske hinnata. Näiteks väidavad linnuteadlased, et valgeselg-kirjurähni on kaheksa korda raskem märgata kui samal piirkonnas tegutsevat musträhni.

**Valgeselg-kirjurähn** on teistest kirjurähnidest (väike-, tamme-, salu-, suurkirjurähn) suurem. Nagu nimestki järeldada võib, on tema selg erinevalt teistest kirjurähnidest valge. Õigemini on valge ainult tema alaselg. Seljalaigu suurus sõltub ka sellest, kuidas ta oma alussulestiku ajanud. Tiivad on musta-valgevöödilised, sabaalune aga roosakaspunane. Isalind ehivad ka punased suled pealael, emaslinnu pea on üleni must.

Elupaigana eelistab ta niiskeid segametsi, salulehtmetsi, elab ka puisniitudel. Rohkem meeldivad talle metsad, milles on rohkem vanu või ülekasvanud puid. Kõige sagedamini võime teda kohata vanades kaseenamusega puistudes.

Võrreldes teiste kirjurähnidega armastab valgeselg-kirjurähn rohkem askeldada maapinnal ja mahalange-

nud puutüvedel. Põhitoiduse annavad talle mitmesugused putukad: mardikate valmikud ja tõugud, liblikaröövikud jms. Valgeselg-kirjurähnil ei ole sepikoda ja okaspuuseemneist ta ei toitu. Nii on temal talve tulekul palju raskem vajalikku toitu kätte saada. Seetõttu ei püsi ta külmal aastaajal oma kindlal territooriumil, vaid hulgub toitu otsides ringi. Samuti on märgatud, et talvel saabub meile külalisi põjapoolsetelt aladelt.

Pesitsema hakkab ta alles hiliskevadel - mai teisel poolel. Oma pesaõõnsuse raiub ta enamasti pehkinud lehtpuusse. Selle vooderdamata põhjale muneb emaslinn 4...5 muna. Koorunud pojad saavad lennuvõimelisteks juuliku alguseks.

**Kolmvarvarähn** on kergesti määratav valge seljaga rähn, kelle sulestikus ei ole kunagi punast. Pea musta-valgetriibuline, keha küljed ja tiivaalused vöödilised, isalinnu peas kollane kiird. Elutseb põhiliselt suurtes kuuse-segametsades ja kuusikutes, harvem kuusesegustes männikutes. Elupaiga eelistuste tõttu on teda kutsutud ka laanerähniks. Toitub putukatest ja nende vastsetest, keda otsib surnude või kuivavate kuusetüvede alaosas korba alt. Mulgustab puukoort mahla saamiseks, jättes tüvele väikestest augukestest moodustuva rõngja või siksakilise mustri.

Pesa raiub tavaliselt kuuse või lehtpuutüvesse. Pesitsust alustab aprilli lõpus. Kurnas tavaliselt 4...5 muna. Pojad lahkuvad pesast juuni lõpus, juuli alguses. Meil põhiliselt paigalind, kuid sügisel ja märtsis on täheldatud läbirännet.

Mati Urbanik  
Järelevalvetöötaja

Kasutatud kirjandus: Programm "Eesti selgroogsed", Karula rahvusparki kaitsekorralduskava, Euroopa linnud, Eesti linnuatlas.



## Valmimas on uus looduskaitse seadus

Keskkonnaministerium valmistab ette uut looduskaitse seadust, mis hakkab asendama senist kaitstavate loodusobjektide seadust, ranna ja kalda kaitse seadust ning loomastiku kaitse ja kasutamise seadust. Eelnõusse viiakse sisse sätted, mis on vajalikud Eesti Ühinemiseks Euroopa Liiduga, eelkõige Euroopa kaitsealade võrgustiku Natura 2000 rakendamiseks Eestis. Tuleva aasta alguses peaks eelnõu jõudma ka Keskkonnaministeriumi koduleheküljele, kus kõik saavad sellega tutvuda. Karula Rahvuspark tegi Kaitsealade Liidu töörühma kaudu seaduse eelnõule oma parandusettepanekud, mis eelkõige on suunatud traditsiooniliste talumaastike paremale hooldamisele.

# MTÜ Kaikamäe tegemistest

Mittetulundusühing Kaikamäe asutati 2000.a. kevadel Kaika küla aktiivsete meeste poolt. Tõuke ühingu moodustamiseks andis peaausjalikult Kaika Naisseltsi poolt koostatud Kaika küla arengukava ning soov näidata, et ka mehed külas hakkajad on. Otsustatigi, et lisaks naissele võiks külas olla ka nn meesteklubi, mis vabaajategevust pakuks siiski kogu perele. Seda enam, et oli olemas kokkukäimise koht – Kaika koolimaja. Endisel kihelkonnakoolil oli auväärne iga ja minevik, maja valmis aastal 1901 ning teenis koolimajana kuni Kaika kooli sulgemiseni 1980.a. Vallale kuuluval hoonel oli palju osta soovijaid ning siit tuligi soov, et vana armas maja ikka oma külale jääks.

Esimese asjana hakati koolimaja ümbrust korrastama, selleks korraldati mitmed võsalõikus- ja koristustalgud. Rajati palliväljak, lõkkeplats ja tantsulava. Kõik omaenese tööjõuga, põhilisi kaasalööjaid ikka 15 ringis.

MTÜ Caritas Eesti abil sai koolimajas veevõrk sisse viidud ning remont tehtud. Vastutasuks sai MTÜ Caritas kohalikust elanikust Kristi Kalve organiseerimisel õiguse vastremonditud koolimajas 2001.aasta suvel keelekümbluslaagreid korraldada.

Koolimaja on käigus aktiivses kasutuses olnud re-

mondist saati, neljapäeviti tavatsevad ühingu liikmed seal seltsis piljardit, koroonat ja pingpongi mängimas käia. Sportlikud tegevused on au sees ka väljas – läbi on viidud nii võrkpalliturniire kui ka jalgrattavõistlus. Õueüritustest ei saa mainimata jätta ka vastlapäeva ja jaaniku pidamist, simmanit peetakse tavaliselt iga suurema ürituse lõpetuseks.

Ürituste läbiviimisel on abiks olnud Antsla vallavalitsus, OÜ Haabsaare Eravara, Unno Niit, OÜ Äjärve.

Järgmise aasta suurimaks ettevõtmiseks on suusaprojekt. Projekti toetab Antsla Kultuuri- ja Spordikeskus. Ettevalmistused 5 km pikkuse Kaika küla läbiva suusaraja rajamiseks algasid juba käesoleval aastal, mil koos Karula Hoiu Ühinguga võsatalgud maha peetud said. Planeeritud on ka laste jaoks lühema ja kergema suusaraja rajamine.

Soovime kõigile häid jõule ja kohtumiseni Kaikamäe järgmistel üritustel! Et Kaikamäe saaks ikka suusajälgi täis!

Arno Saaron,  
Mart Kallas,  
MTÜ Kaikamäe juhatuse liikmed

## K R O O N I K A T

### Maastike hooldamise konkurss Karula rahvuspargis

Teist aastat järjest on lõpule jõudnud 01.04.2001.a. välja kuulutatud maastikuhoolduse konkurss Karula rahvuspargis. Komisjon on oma töö teinud ja võitjad selgunud.

Konkursist said osa võtta tööd, mis vastavad Karula rahvuspargi kaitse-eesmärkidele s.o. pärandkultuurimaastike ja kultuuripärandi säilitamisele, tutvustamisele ning millel on oluline mõju maastiku ilme paranemisele.

Kokku võttis konkursist osa seitse tööd. Tööde esitajateks oli Kaidi Mändla, Hendrik Liiming, Aime Valdek, Rebasemõisa Külaselts, Viivi Visnapuu, Silver Dräbtsinski ja Aivar Osvin.

Enamus töödest nagu eelmisel aastalgi oli kasutamata niitude taastamine, kuplitel kasvava metsaservade puhastamine võsast. Kaks tööd oli esitatud vana talukoha taastamise kohta ja külakeskuse korrastamine.

Komisjoni liikmeteks olid Elmo Kronberg (Antsla Metskond, kohalik elanik), Pille Saarnits (Võrumaa Keskkonnateenistus), Urve Sinijärv (Keskkonnaministerium, Looduskaitse osakond) Arvo Järvet (Tartu Ülikool, kahjuks ei saanud komisjoni töödes osaleda) ja Henno

Peegel (Karula RP). Komisjoni tööks oli vaadata läbi kõik taotlused, käia kohapeal ja hinnata tehtu vastavalt väljatöötatud tingimustele.

Kõik tööd olid hästi tehtud, kuid siiski pidi tegema valiku.

Komisjon otsus: 1. preemia Aime Valdek  
2. preemia Kaidi Mändla  
3. preemia Aivar Osvin

6. detsembril toimunud lõpuüritusel anti üle preemiad ja tehti kokkuvõtte tehtud töödest.

Lisaks anti välja üks Hea Peremehe Preemia korrasstatud talumaade eest talule, mille maad on hästi, Karula traditsioonilisele maastikupildile vastavalt ja loodusõbralikult hooldatud. Komisjoni otsusega sai võitjaks Andi Meier.

Komisjoni nimel suur tänu kõigile osavõtjatele ja Karula maastike hooldajatele!

Henno Peegel  
Karula Rahvuspark

# Arhitektuuripärand ja kaitsealad

Sellise nimega nõupidamine toimus Karulas 03. detsembril. Kokku tulid Põllumajanduse-, Keskkonna- ja Kultuuriministeeriumi esindajad; loodus- kui muinsuskaitsetöötajad, planeerijad ning muud asjalised arutamaks, kuidas korraldada ja rahastada Eesti traditsioonilise taluehituse säilimist.

Päeva lõpul toimunud arutelul tõdeti, et kuigi paljude asutuste töö puudutab meie ehituspärandi kaitset,

puudub siiani selleks toimiv süsteem ning see tuleb alles luua. Edasiste suundade seadmiseks otustati uuesti kokku tulla järgmisel kevadel Lahemaa rahvusparkis.

Nõupidamise korraldasid Karula Hoiu Ühing, Karula Rahvuspark, Soomaa Rahvuspark, Soomaa Sõprade Selts ja Looduskaitseühing "Kotkas" ning see oli jätkukss käesoleva aasta 11. aprillil Soomaal toimunud samanimelisele nõupidamisele.

## "Rukkiräägust Euroopa Liiduni"

21. novembril 2002 toimus Karula Rahvusparki Ähijärve Õppekeskuses seminar "Rukkiräägust Euroopa Liiduni". Seminari ülesandeks oli teavitada üldsust Natura 2000 programmist. Natura 2000 on üle-euroopaline looduskaitsealade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Euroopa Liidu kandidaatmaana teeb Eesti ettevalmistusi Natura 2000 võrgustikuga liitumiseks.

Seminaril selgitati, mis on Natura 2000 ja kuidas see mõjutab kohalikku elanikku. Räägiti sellest, milliseid Euroopa jaoks tähtsaid looma, linnu ja taimeliike võib leida Karulast. Näidati kaardil, kus Natura alad Karula Rahvusparkis ja selle ümbruses tõenäoliselt

paiknema hakkavad. Samuti anti ülevaade Natura 2000 võrgustiku loomise hetkeseisust Eestis tervikuna. Kirgi küttis jahindusteema, millest oli rääkima tulnud Keskkonnaministeeriumi metsaosakonna peaspetsialist Peep Männil. Seminari lõpetuseks andis René Freiberg ülevaate LIFE projekti hetkeseisust: mis on tehtud ja mis veel tegemisel. Jagati välja blanketid loomade taotlemiseks.

Seminari olid tulnud kuulama kohalikud elanikud ja ettevõtjad, valdade maakorraldajad, keskkonnateenistuste spetsialistid, metsnikud ning jahimehed.

Kaili Preismann,  
Karula RP andmehõivespetsialist



# Suur aituma!

Järvisaare talu pererahvas tänab Karula Rahvuspargi töötajaid Rene Freibergi ja Mati Urbanikku oma armsa koera päästmise eest!

2. detsembri pärastlõunal helistati Karula rahvuspargis asuvast Järvisaare talust ja kurdeti, et nende koer on läbi Suur-Saarjärve jää vajunud. Vanapaar ise abistada ei suutnud ja bernhardiinisugemetega koer pidas külmas vees juba kolmveerand tundi vastu, pannes nii vanainimeste närvid proovile. Karula Rahvuspargi järelevalvetöötaja Mati Urbanik ja projekti koordinaator René Freiberg sõitsid asja uurima. Kohapeal selgus, et järve keskel oli lahvandus kuhu koer oli sisse vajunud ega saanud enam välja. Kõik, mida ta veel teha suutis oli aeg-ajalt ulguda. Paadi ja köie abil õnnestus jäätuma hakkav koer siiski veest välja tirida ja taresse sooja viia.

## I N F O R M A T S I O O N

### Karula Rahvuspark võtab elanikelt vastu taotlusi loomade kasutamiseõiguse saamiseks

Karula Rahvuspark võtab kuni 28. veebruarini 2003 vastu taotlusi nendelt elanikelt, kes tahavad alustada **rahvuspargi alal** karjakasvatusega või oma senist loomakarja suurendada, parandada, üle minna piimakarjalt lihakarjale jmt. Ostetud loomad jäävad Karula Rahvuspargi omandisse ja nad antakse lepingu alusel elanikele tasuta kasutamiseks. Lepingu lõppedes peab elanik Karula Rahvuspargile tagastama kas samad loomad või sama suure väärtusega loomad. Lepingu perioodil jäävad loomad elaniku vastutada ja õnnetusjuhtumi, varguse vm. korral peab ta rahalise kahju Karula Rahvuspargile korvama.

Taotlused vaatab märtsikuus läbi vastav komisjon ja loomad ostetakse 2003 aasta kevadel.



Taotluse blankette ja täpsemat informatsiooni saab Karula Rahvuspargi keskusest Ähijärvel ning telefonidel (078) 28 353, 05229091.

Rene Freiberg  
LIFE projektijuht

### Karula Rahvuspargil on uus töötaja

Seoses LIFE projekti rakendumisega töötab Karula Rahvuspargis alates käesoleva aasta 15. oktoobrist kuni projekti lõppemiseni 2004 aasta detsembris Jüri Drenkhan.

KRP töötaja valiti välja avaliku konkursi alusel ning ta hakkab põhiliselt tegelema maastike hooldamisega.

Karula Rahvuspargi metsaspetsialist Rainer Kuuba võtab vastu teisipäeviti kell 10-16.  
Muul ajal kohtumiseks leppida eelnevalt kokku telefonil 051 757 61.

Karula Rahvuspargi maa- ja planeeringuspetsialist Henno Peegel  
võtab vastu teisipäeviti ja neljapäeviti kell 10-17.

### KAASTÖID JÄRGMISESSE INFOLEHTE OOTAME KUNI 1. MÄRTSINI 2003

Karula Rahvuspargi kontor ja külastuskeskus on avatud tööpäeviti 9-17.

Address: Ähijärve küla, Antsla vald, 66405 Võrumaa.

Tel. (078) 28 350 ja 052 51 552. Faks (078) 28 350.

veebileht: [www.karularahvuspark.ee](http://www.karularahvuspark.ee)

E-post: [kiri@karularahvuspark.ee](mailto:kiri@karularahvuspark.ee)

Välja antud Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus toetusel